

DEPORTATS TARGARINS ALS CAMPS DE CONCENTRACIÓ NAZIS

STOLPERSTEINE

Per a més informació: Museu Tàrrrega Urgell, Memorial Democràtic de Catalunya

PROJECTE STOLPERSTEINE

Al llarg del segle XX foren moltes les persones que, directa o indirectament, van patir persecució i repressió fruit de la Guerra Civil, la Segona Guerra Mundial i els totalitarismes que les van motivar. Actualment la tasca de recuperació i restauració de la memòria democràtica del nostre país i de totes aquestes persones és més potent que mai, sorgint tot tipus d'iniciatives per donar veu a unes víctimes que han estat silenciades durant dècades.

A Catalunya, tot i restar neutral en la Segona Guerra Mundial, moltes persones perseguides pel franquisme van acabar deportades als camps de concentració nazis, generalment a causa de la seva oposició política al règim franquista. Aquest és el cas de nou targarins, tots ells capturats durant el seu exili, deportats a Mauthausen (Àustria) i, en la seva majoria, assassinats: Josep Aubach, Josep Ybós, Modest Farré, Josep Real, Antoni Foguet, Josep Minguell, Emili Peruga, Miquel Pont i Francesc Josep Sentís.

Les *Stolpersteine* són un homenatge a aquests nou targarins: una petita llamborda de formigó i recoberta de llautó amb les dades vitals de cada deportat, col·locades davant la seva última residència coneguda abans de la detenció. Aquesta iniciativa neix com a homenatge a totes les víctimes del nazisme durant la dècada dels 90 de mans de l'artista alemany Gunter Demnig, qui les anomenaria *Stolpersteine* (en alemany, pedres de topada) precisament per buscar que qui ho miri hi topi i s'hagi d'inclinar per llegir el text, un signe de respecte a la persona perseguida, detinguda i, en molts casos, assassinada. Des de la seva creació, el projecte Stolpersteine ha esdevingut el memorial més extens en temps i espai del món, amb més de 75.000 llambordes en una vintena de països.

Gràcies a aquesta iniciativa, motivada per l'Ajuntament de Tàrrrega i el Memorial Democràtic de Catalunya, s'ha incentivat la recerca històrica d'aquestes víctimes, així com la difusió de l'horror que varen patir entre els targarins i targarines i, a la vegada, s'homenatja a totes aquelles persones que van plantar cara als totalitarismes i van lluitar per la llibertat i la justícia. Però aquest només és un petit gest, el primer de molts crits reivindicatius que es mereixen totes les víctimes censurades, detingudes, torturades, perseguides, exiliades, deportades, assassinades i, posteriorment, oblidades i condemnades a l'anonimat. Milions de persones que, després de vuitanta anys, tot just comencen a rebre l'agraïment i la dignificació d'una societat que comença a fer-se seva la memòria democràtica, pas indispensable per a què l'horror del segle XX no es repeteixi mai més.

Josep Ybós
C. del Castell, 2

Miquel Pont
C. de Sant Agustí, 12

Josep Minguell
C. de les Piques, 7

Antoni Foguet
C. d'Agoders, 39

Emili Peruga
C. de les Astes de St. Macari, 6

Francesc Sentís
C. de Sant Pelegrí, 26

Josep Real
C. de Sant Josep, 43

Josep Aubach
C. del Nord, 54

Modest Farré
C. de les Parres, 1 (Talladell)

JOSEP AUBACH ARNALDO

Neix a Tàrraga el 17 d'agost de 1913 i amb 22 anys treballa de fideuer a la fàbrica de J. Solà.

MIQUEL PONT LLOBERA

Al setembre de 1936, amb 18 anys acabats de fer, marxa cap al front d'Aragó a lluitar contra els facciosos. Militant d'Esquerra Republicana de Catalunya, s'incorpora a la columna Macià-Companys i arriba a ser tinent de transmissions.

Després de l'ocupació feixista de Catalunya, ell i la seva família marxen cap a l'exili. A França, a mitjans de 1939, es retroba amb ells a Aquitània, on treballa amb l'exèrcit francès en la construcció de la línia defensiva Maginot.

Amb l'ocupació alemanya de França és detingut el maig de 1940 i enviat al camp de presoners de guerra de Moosburg and der Isar, a Baviera. Va ser un dels primers catalans en ser deportats al camp d'extermini de Mauthausen, formant el primer comboi de tren que hi arribaria el 6 d'agost de 1940, amb el número 3239.

El 24 de gener de 1941 és traslladat a Gusen, on el 25 de març mor assassinat a la cambra de gas del camp. Tenia 23 anys i en feia 5 que havia sortit de Tàrraga per lluitar contra el feixisme.

JOSEP MINGUELL PORTA

El 18 de juliol de 1936, amb 22 anys d'edat, en Josep Minguell es troba a Saragossa fent el servei

militar. La rebel·lió militar l'agafa al costat franquista i ha de defensar les posicions del front d'Aragó per aturar els atacs de les columnes republicanes.

No és una persona políticament compromesa, però el fet de tenir a l'altre costat de trinxera els seus amics i familiars el fa passar al bàndol republicà. L'any 1939 creua la frontera, on passarà pels camps de Saint-Cyprien i Arles.

Mentre és voluntari a les companyies de treballadors estrangers de la línia Maginot és fet presoner i traslladat a l'*Stalag* de Trier, des d'on el deporten a Mauthausen el 3 d'abril de 1941 amb el número de presoner 3888.

En el moment de la seva detenció es canvia el nom pel del seu cosí Josep Castells Porta, mort al front el 1937. Si la seva identitat hagués arribat a les autoritats franquistes hauria estat extradit i executat.

Els seus coneixements mecànics li permetran evitar algunes de les pitjors tasques del camp, i serà enviat a la fàbrica d'aviació Heinkel, propera a Viena. El 26 de juny de 1944 els bombarders nord-americans ataquen l'entramat industrial i serà ferit. Pocs mesos després, i en un gravíssim estat de salut, torna a Mauthausen en una de les "Marxes de la mort".

Amb greus seqüeles físiques i mentals, en Josep Minguell "el Castells" sobreviu per ser alliberat, establint-se uns mesos a Viena i, després, marxant a París. Prop de trenta anys després rebria el permís del Cònsol General d'Espanya per tornar a la seva terra. Mor el 22 d'abril de 2005.

FRANCESC SENTÍS BAIGET

En Francesc Sentís neix a Llardecans el 17 d'abril de 1913, i marxara de jove a estudiar i treballar

a Tàrraga. Milita al BOC, després al POUM i s'ofereix com a voluntari al front d'Aragó el mateix 1936.

Durant la retirada marxa a França, passant pels camps de Saint-Cyprien i Barcarès, on entra a les companyies de treball d'estrangers de la línia Maginot, tot intentant fugir i arribar a Suïssa.

En l'intent d'entrar a Suïssa és detingut pels alemanys i conduït a Trier, des d'on el deporten a Mauthausen el 22 de gener de 1941 i, nou mesos després, a Gusen. En aquest camp és destinat al *kommando* de les patates, on podrà manllevar menjar per repartir-lo entre els més necessitats del camp, gràcies a la xarxa de solidaritat teixida pels republicans. És alliberat el 5 de maig de 1941.

JOSEP REAL LLOSES

Neix a Tàrraga el 8 de desembre de l'any 1900. Com la major part de la seva família, treballa de paleta i forma part del Sindicat de Paletes de Tàrraga, un sindicat amb molta força durant la Segona República i la Guerra Civil.

Abans de l'entrada dels nacionals marxa cap a Badalona, i decideix creuar la frontera amb la marxa de l'Exèrcit Republicà cap a França. Entrarà al camp d'Argelers i, posteriorment, al d'Agde.

Gràcies a la llei del 23 de gener de 1940, que permetia als estrangers allistar-se a les companyies de treballadors de l'exèrcit francès, Josep Real abandona la vida als camps per acabar destinat a la línia Maginot.

És detingut a Épinal el 30 de juny de 1940 per la Wehrmacht, i traslladat a l'*Stalag* XII-B, a Trier (Renània) amb el número 56258. El 25 de gener de 1941 el deporten a Mauthausen, i d'allà és traslladat a Gusen, on morirà assassinat el 24 de juny.

BIBLIOGRAFIA:

J. Ramon; *Els targarins a Mauthausen*, URTX Revista d'humanitats de l'Urgell, 35, MCUT.
N. Bonet, A. Cardona, G. Corbella; *Tàrraga 1939-61. Aproximació a la repressió, l'exili i la vida quotidiana*; Tàrraga, 2008, MCUT.
Documental: Bonet, Cardona, Corbella; *Tàrraga 1939: Any Zero*; Tàrraga, 2008, MCUT.

MODEST FARRÉ FARRÉ

Fill del Ton i la Vicenta, en Modest Farré era el tercer dels cinc germans de Cal Sabater del Talladell. Nascut el 22 d'octubre de 1913 en una família pagesa i de tradició republicana, de ben jove s'implica en

la vida social del poble.

Al començament de la Guerra s'integra al Comitè Local del Talladell i, poc temps després, a les milícies comunistes que marxen cap al front. Durant la Guerra, entra al cos de la Guàrdia d'Assalt i és ascendit a tinent.

Al febrer de 1939 marxa cap a l'exili i es converteix en un dels 440.000 refugiats a França. S'integra en els batallons de treballadors de la línia Maginot i, quan és detingut pels alemanys, ingressa al camp de presoners XII-C de Wiebelsheim.

En aquest camp posa en pràctica l'estratègia de fer-se passar per ciutadà francès i es fa dir Modeste Ferrer Ferrer. D'aquesta manera aconseguieix retardar el seu ingrés al camp d'extermini nazi, on eren internats tots els exiliats republicans espanyols. No l'envien a Mauthausen amb el número de matrícula 3265 fins al 14 de maig de 1941, gairebé un any més tard que la resta de companys.

L'estada a l'*Stalag* de Renània-Palatinat li permet aprendre alemany, la qual cosa li resultaria útil per sobreviure quan ingressa a Mauthausen. El seu físic i el relat d'afirmar que és ciutadà francès li permet evitar ser sotmès als treballs més inhumans, les tortures i els càstigs habituals als camps.

Un cop alliberat, l'any 1945, marxa a un país més càlid per recuperar-se de la greu malaltia pulmonar que l'internament a Mauthausen li havia provocat. Arribaria a Argèlia amb la Legió Estrangera fins al 1950, quan torna a França per l'empitjorament de la malaltia. Morirà a casa seva el 13 de maig de 2007, als 93 anys d'edat i 66 anys després de ser alliberat.

ANTONI FOGUET DOLL

Neix a Tàrraga el 27 de gener de 1914, i és el més gran de sis germans. Comptable d'una empresa targarina, en Ton participaria molt de

la vida cultural, esportiva, social i política de la ciutat. Durant la Guerra Civil està afiliat al POUM i serà comissari de l'Exèrcit Republicà. Amb la retirada de les forces republicanes creua la frontera amb França.

Entraria als camps de concentració d'Argelers, Agde i Saint-Cyprien. Ingressaria en una companyia de treballadors estrangers per anar a treballar a Montagnac. Traslladat amb l'exèrcit francès a la frontera belga, és fet pres per l'exèrcit nazi durant la batalla de Dunkerke.

És traslladat a l'*Stalag* IB de Hohenstein fins l'agost de 1940, quan és deportat a Mauthausen en un dels primers combois de republicans amb el número 3601.

El 24 de gener de 1941 torna a ser traslladat a un dels pitjors camps satèl·lit, Gusen I, on les fonts orals asseguren que és assassinat en una cambra de gas el dia 9 de desembre, quan tenia 27 anys.

JOSEP YBÓS BRIANSÓ

Josep Ybós neix a Tàrraga el 15 de juny de 1909 i marxa a treballar a Barcelona. L'any 1934 el trobem processat pels fets doctubre com a membre del Sindicat Únic, és empresonat al vaixell Uruguay i, posteriorment, absolt.

És presoner a l'*Stalag* XI-A Altengrabow amb el número 9080, des d'on el deporten a Mauthausen el 26 d'abril de 1941. Dos mesos després el tornaran a traslladar, aquest cop a Gusen, on és assassinat l'1 de desembre de 1941.

El seu germà Salvador havia mort durant la guerra, al front d'Osca, el juliol de 1937.

EMILI PERUGA PUY

Neix el 21 de març de 1912 a Santalecina, un poble de Sant Miquel de Cinca. Emigra

amb tota la família a Tàrraga perquè el seu pare troba feina i allotjament a l'Hort del Sobies, i al cens de 1930 consta com a jornalier.

Segons la *Notificación del fallo de la Junta de Clasificación y Revisión* del 14 de juny de 1937 és declarat soldat útil per al servei, fet que havia evitat en anteriors revisions, i servirà a la 128ª Brigada de la 29ª Divisió.

És detingut pels alemanys i internat a l'*Stalag* X-B de Sandbostel (número 82676), d'on serà traslladat a Mauthausen el 3 de març de 1941, en un comboi amb 250 republicans més. Més tard és destinat al *kommando* Steyr, on treballarà a la fàbrica de vehicles i armament, vinculada a Daimler-Benz, fabricant dels coneguts Mercedes Benz.

Mor exterminat al camp de Steyr-Daimler-Puch el 16 de febrer de 1943, als 30 anys d'edat.